

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY w Białymstoku

ul. Pogodna 22, 15-354 Białystok, tel. (085) 74 97 200, fax 74 97 209
e-mail: sekretariat@wup.wrotapodlasia.pl, www.up.podlasie.pl

Ranking

zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.

II część raportu

*(popyt na pracę i sytuacja absolwentów szkół
ponadgimnazjalnych i wyższych)*

Białystok SIERPIEŃ 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. POPYT NA PRACĘ W WOJ. PODLASKIM W 2007 ROKU	3
1.1. Pracujący	4
1.2. Wolne miejsca pracy	7
1.3. Nowo utworzone miejsca pracy.....	10
1.4. PODSUMOWANIE	12
II. ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH I WYŻSZYCH WOJ. PODLASKIEGO	13
2.1 Struktura absolwentów kończących szkoły i rejestrujących się w urzędach pracy.....	13
2.2 Ranking zawodów absolwentów szkół najbardziej zagrożonych bezrobociem w woj. podlaskim.....	19
2.3 PODSUMOWANIE	23
ANEKS STATYSTYCZNY	25

WSTĘP

Raport ma na celu przedstawienie sytuacji na podlaskim rynku pracy w zakresie kształtowania się popytu na pracę oraz sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych województwa podlaskiego w 2009 roku.

Analizy popytu na pracę dokonano w oparciu o wyniki GUS-owskiego badania popytu na pracę w zakresie liczby pracujących, wolnych miejsc pracy w końcu 2009r. oraz nowoutworzonych miejsc pracy w okresie I-IV kwartałów 2009r. wg wielkich grup zawodów i sekcji PKD 2007. Z uwagi na to, iż jest to badanie reprezentacyjne, dane odnośnie zawodów ze względu na wielkość próby zostały opracowane tylko na poziomie grup wielkich i tylko na poziomie województw.

Natomiast analiza sytuacji podlaskich absolwentów dokonana została w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane przy użyciu aplikacji Monitoring zawodów na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej SIO MEN o absolwentach szkół ponadgimnazjalnych w 2009r. i przewidywanej liczbie absolwentów tych szkół w 2010r. oraz otrzymanych z GUS informacji odnośnie liczby absolwentów szkół wyższych według szkół i grup kierunków studiów za rok 2008/2009 w układzie wojewódzkim.

I. POPYT NA PRACĘ W WOJ. PODLASKIM W 2009 ROKU

Rynek pracy kształtują wzajemne relacje między podażą siły roboczej a popytem na pracę. Siła robocza jest to określona liczba ludności zainteresowana i gotowa wykonywać pracę za określone wynagrodzenie. Natomiast popyt na pracę jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych. Na popytową stronę rynku pracy składają się: zagospodarowane miejsca pracy (aktualna liczba pracujących) oraz wolne miejsca pracy (miejsca powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone).

W 2009 roku Główny Urząd Statystyczny przeprowadził kolejne badanie popytu na pracę. Od 2007 roku jest to badanie o charakterze reprezentacyjnym, w ramach którego z częstotliwością kwartalną badane są podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób (wcześniej było badaniem pełnym realizowanym wśród średnich i dużych podmiotów)¹.

¹ *Popyt na pracę w 2009r.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010, s. 10

1.1. Pracujący

W IV kwartale 2009r. badaniem popytu na pracę objętych zostało 10,4 tys. podmiotów działających na terenie woj. podlaskiego. Większość z nich (60%) stanowiły jednostki małe. 76% badanych podmiotów funkcjonowało w sektorze prywatnym, a 24% w publicznym. Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (32%), przetwórstwo przemysłowe (13%), edukacja (13%) oraz budownictwo (9%).²

W jednostkach Podlasia zbadanych w ramach badania popytu na pracę pracowało w końcu 2009r. 221,2 tys. osób (2,2% ogółu pracujących w kraju) i w stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmniejszyła się o 3,0 tys. osób, tj. o 1,4%. W podmiotach sektora publicznego pracowało 93,9 tys. osób (42,4%), a w sektorze prywatnym – 127,4 tys. osób (57,6%).

Przeciętna liczba pracujących w 2009r. wynosiła 224,0 tys. (w 2008r. - 227,4 tys. osób, w 2007r. - 230,4 tys. osób).

Zdecydowana większość (ok. 57%) mieszkańców Podlasia pracowała w zakładach pracy prowadzących działalność w 3 sekcjach gospodarki: przetwórstwo przemysłowe (48,7 tys. osób – 22,0% ogółu pracujących), handel; naprawa pojazdów samochodowych (41,7 tys. osób – 18,8%) oraz edukacja (36,3 tys. osób – 16,4%).

W woj. podlaskim ponad 55% osób pracowało w jednostkach dużych, zatrudniających powyżej 49 osób, 29,5% - w jednostkach średnich, liczących 10-49 pracowników i 15,1% - w małych, zatrudniających 1-9 pracowników. Wśród jednostek dużych najwięcej pracowników zatrudniały zakłady zajmujące się działalnością produkcyjną, opieką zdrowotną i pomocą społeczną oraz edukacją. W grupie jednostek średnich przeważały jednostki z sekcji edukacja, handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz przetwórstwo przemysłowe, a wśród jednostek małych – z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz edukacja.

Szczegółową strukturę pracujących wg sekcji, sektorów i wielkości jednostek przedstawia poniższa tabela.

² *Popyt na pracę w województwie podlaskim w 2009r.* Opracowania sygnałne, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok, kwiecień 2010r., s. 2

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Tab. 1. Liczba pracujących według sekcji, sektorów i wielkości jednostek w woj. podlaskim w końcu IV kwartału 2009r.

Sekcje PKD 2007		Ogółem	Sektor		Jednostki według wielkości		
			publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
Podlaskie	2008	224281	92069	132212	121383	63962	38936
	2009	221241	93863	127378	122478	65290	33473
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (a)		2391	1512	879	1348	572	471
Górnictwo i wydobywanie (b)		816	-	816	576	161	79
Przetwórstwo przemysłowe (c)		48669	906	47763	34609	8485	5575
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych (d)		4068	2357	1711	3883	144	41
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (e)		2938	2371	567	1832	977	129
Budownictwo (f)		11294	468	10826	5147	3942	2205
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (g)		41679	1353	40326	13668	16097	11914
Transport i gospodarka magazynowa (h)		12287	8452	3835	8984	1269	2034
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi(i)		3748	545	3203	632	1682	1434
Informacja i komunikacja (j)		1710	191	1519	986	401	323
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (k)		4343	970	3373	3257	781	305
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (l)		3217	701	2516	1573	1220	424
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (m)		4069	1392	2677	716	1275	2078
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (n)		3413	108	3305	2302	608	503
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o)		15753	15753	-	11260	4358	135
Edukacja (p)		36319	35161	1158	14340	19636	2343
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (q)		20202	18508	1694	16072	2076	2054
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (r)		3274	3034	240	1139	1299	836
Pozostała działalność usługowa(s)		1051	81	970	154	307	590

Dane: na podstawie wyników badania popytu na pracę w 2009r., GUS, Warszawa 2010

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Wyniki badania popytu na pracę dostarczają także informacji na temat pracujących w poszczególnych grupach zawodów (tab. 2).

Tab. 2. Pracujący według grup zawodów, sektorów i wielkości jednostek w woj. podlaskim - stan na koniec IV kwartału 2009r.

Wielkie grupy zawodów	2008	2009					
		ogółem	Sektor		Jednostki wg wielkości		
			publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
PODLASKIE	224281	221241	93863	127378	122478	65290	33473
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17088	12674	4351	8323	6214	3602	2858
2. Specjaliści	50288	51932	41394	10538	30056	17799	4077
3. Technicy i inny średni personel	25730	27746	14964	12782	16573	7640	3533
4. Pracownicy biurowi	25253	27133	10336	16797	13440	9535	4158
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	24845	18425	2398	16027	7656	5754	5015
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	582	672	344	328	407	132	133
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	37303	33027	4028	28999	20690	6846	5491
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	21759	22820	5489	17331	15435	4665	2720
9. Pracownicy przy pracach prostych	21433	26812	10559	16253	12007	9317	5488

Dane: na podstawie wyników badania popytu na pracę w 2009r., GUS, Warszawa 2010

Struktura zawodowa osób pracujących w woj. podlaskim różni się od zawodów reprezentowanych przez większość podlaskich bezrobotnych. Z badania popytu na pracę wynika, że wśród pracujących w końcu 2009r. najwięcej, bo aż 23,5% stanowili specjaliści (51,9 tys. osób), następnie – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 14,9% ogółu pracujących (33,0 tys. osób) oraz technicy i inny średni personel – 12,5% (27,7 tys. osób) i pracownicy biurowi – 12,3% (27,1 tys. osób).

Specjaliści najczęściej pracowali w jednostkach dużych – 58%, realizujących działalność w zakresie edukacji (24,9 tys. osób, tj. 47,9%) oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (10,1 tys. osób, tj. 19,5%), przede wszystkim w sektorze publicznym – 79,7%. Z kolei robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy pracowali przede wszystkim w sektorze prywatnym – 87,8%, w większości w jednostkach dużych zatrudniających 50 i więcej osób – 62,4%, zajmujących się głównie przetwórstwem przemysłowym (18,9 tys. osób, tj. 57,2%) i budownictwem (5,2 tys. osób, tj. 15,7%). Podobnie

pracownicy biurowi w większości zatrudnieni byli w sektorze prywatnym – 61,9% oraz w jednostkach dużych – 49,5%, jednakże ich domeną były jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; napraw pojazdów samochodowych, przetwórstwa przemysłowego oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności. Natomiast technicy i inny średni personel jako dość uniwersalna grupa zawodowa w zbliżonym procencie pracowali zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, w większości w jednostkach dużych – 59,7% działających w przetwórstwie przemysłowym, handlu i naprawach, ochronie zdrowia i pomocy społecznej oraz administracji publicznej i obronie narodowej³.

Spadek liczby pracujących w województwie w 2009r. miał miejsce jedynie w 3 wielkich grupach zawodów: grupie 1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – o 25,8%, grupie 5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – również o 25,8% oraz grupie 7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – o 11,5%. W pozostałych grupach odnotowano wzrost liczby pracujących, z czego największy wystąpił w grupie 9. Pracownicy przy pracach prostych – o 25,1%, w grupie 6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – o 15,5% oraz w grupach 3. Technicy i inny średni personel i 4. Pracownicy biurowi – wzrost o około 7-8%.

1.2. Wolne miejsca pracy

Na wolne miejsca pracy w przedsiębiorstwach składają się nowo utworzone miejsca pracy, tj. powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych, a także miejsca pracy zwolnione w wyniku ruchu pracowników, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie 3 warunki: miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone, pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy, a w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Jak wynika z badania popytu na pracę, na 10,4 tys. zbadanych podmiotów tylko 501 jednostek (4,8%) posiadało w końcu 2009r. wolne miejsca pracy. Zakłady pracy funkcjonujące w woj. podlaskim dysponowały w końcu IV kwartału 949 wolnymi miejscami pracy (2008r. – 1228, 2007r. – 2684). 62,5% wakatów występowało w sektorze prywatnym i w jednostkach małych (44,0%).

Strukturę wolnych miejsc pracy według sekcji PKD przedstawia poniższa tabela.

³ Tamże, s.5

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

**Tab. 3. Wolne miejsca pracy według sekcji, sektorów i wielkości jednostek
- stan na koniec IV kwartału 2009r.**

Sekcje PKD 2007		Ogółem	Sektor		Jednostki według wielkości		
			publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
Podlaskie	2008	1228	334	894	336	406	486
	2009	949	356	593	329	202	418
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (a)		11	-	11	-	-	11
Górnictwo i wydobywanie (b)		179	-	179	67	56	56
Przetwórstwo przemysłowe (c)		3	1	2	1	2	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych (d)		3	3	-	3	-	-
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (e)		27	2	25	2	25	-
Budownictwo (f)		326	-	326	21	12	293
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (g)		26	10	16	13	2	11
Transport i gospodarka magazynowa (h)		5	-	5	-	5	-
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi(i)		7	-	7	4	-	3
Informacja i komunikacja (j)		4	-	4	-	-	4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (k)		9	2	7	2	7	-
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (l)		23	20	3	9	4	10
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (m)		8	-	8	4	-	4
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (n)		158	158	-	126	30	2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o)		28	28	-	2	26	-
Edukacja (p)		80	80	-	71	9	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (q)		52	52	-	4	24	24
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (r)		949	356	593	329	202	418
Pozostała działalność usługowa(s)		11	-	11	-	-	11

Dane: na podstawie wyników badania popytu na pracę w 2009r., GUS, Warszawa 2010

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Największa liczba nieobsadzonych miejsc pracy występowała w jednostkach prowadzących działalność w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 34,4%, przetwórstwie przemysłowym – 18,9% oraz administracji publicznej i obronie narodowej – 16,6%.

Istotne znaczenie dla obrazu rynku pracy ma struktura kwalifikacyjno-zawodowa miejsc pracy niewykorzystanych w końcu 2009 roku (Tab. 4). W końcu 2009r. najwięcej miejsc pracy przygotowano dla pracowników z wykształceniem średnim zawodowym (35,4%), zasadniczym zawodowym (33,9%) oraz wyższym (23,9%).

Tab. 4. Wolne miejsca pracy według zawodów, sektorów i wielkości jednostek - stan na koniec IV kwartału 2009r.

Wielkie grupy zawodów	Ogółem	Sektor		Jednostki według wielkości		
		publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
PODLASKIE	949	356	593	329	202	418
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	23	16	7	17	6	-
2. Specjaliści	207	182	25	154	35	18
3. Technicy i inny średni personel	235	88	147	46	42	147
4. Pracownicy biurowi	48	24	24	15	18	15
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	83	2	81	14	2	67
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	5	-	5	-	-	5
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	201	14	187	36	91	74
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	109	4	105	30	1	78
9. Pracownicy przy pracach prostych	38	26	12	17	7	14

Dane: na podstawie wyników badania popytu na pracę w 2009r., GUS, Warszawa 2010

Największa liczba nieobsadzonych w końcu 2009r. miejsc pracy czekała na techników i innego średniego personelu – 24,8%, specjalistów – 21,8% oraz robotników przemysłowych i rzemieślników – 21,2%.

Przeciętna liczba wolnych miejsc pracy w 2009 roku wynosiła w woj. podlaskim 1,2 tys. (w 2008r. - 2,5 tys, w 2007r. - 3,7 tys.).

1.3. Nowo utworzone miejsca pracy

W ciągu 2009 roku w woj. podlaskim powstało 10,1 tys. nowych miejsc pracy (w 2008r. – 9,3 tys., w 2007r. – 11,9 tys. miejsc), z tego 77,0% w sektorze prywatnym, a 23,0% w sektorze publicznym. Najwięcej nowych miejsc pracy powstało w jednostkach małych – 38,5%, następnie w jednostkach średnich – 33,8% i w dużych – 27,7%. W 2009r. inaczej niż w poprzednim roku, najdynamiczniej rozwijał się więc sektor małych przedsiębiorstw.

Tabl. 5 Nowo utworzone miejsca pracy według sekcji, sektorów i wielkości jednostek w okresie I-IV kwartału 2009r.

Sekcje PKD 2007		Ogółem	Sektor		Jednostki według wielkości		
			publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
Podlaskie	2008	9336	1982	7354	3138	3572	2626
	2009	10071	2318	7753	2794	3400	3877
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (a)		116	15	101	11	25	80
Górnictwo i wydobywanie (b)		19	-	19	6	3	10
Przetwórstwo przemysłowe (c)		3226	1	3225	778	838	1610
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych (d)		41	36	5	16	20	5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (e)		170	137	33	90	68	12
Budownictwo (f)		1249	20	1229	375	468	406
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (g)		1752	1	1751	486	580	686
Transport i gospodarka magazynowa (h)		420	34	386	88	28	304
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi(i)		157	37	120	3	85	69
Informacja i komunikacja (j)		144	1	143	74	39	31
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (k)		191	46	145	118	33	40
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (l)		52	13	39	12	28	12
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (m)		250	41	209	16	79	155
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (n)		114	-	114	10	28	76

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Sektory PKD 2007	Ogółem	Sektor		Jednostki według wielkości		
		publiczny	prywatny	duże	średnie	małe
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o)	700	700	-	390	302	8
Edukacja (p)	673	636	37	150	463	60
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (q)	516	397	119	160	163	193
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (r)	210	203	7	11	117	82
Pozostała działalność usługowa(s)	71	-	71	-	33	38

Dane: na podstawie wyników badania popytu na pracę w 2009r., GUS, Warszawa 2010

Nowe miejsca pracy tworzono w 2009 roku w jednostkach prowadzących działalność w zakładach przetwórstwa przemysłowego – 3,2 tys. miejsc, tj. 32,0% wszystkich nowo utworzonych miejsc pracy (głównie w jednostkach małych), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 1,8 tys. miejsc pracy, tj. 17,4% (również głównie w jednostkach małych) oraz przedsiębiorstwach związanych z budownictwem – 1,3 tys. miejsc, tj. 12,4% (przede wszystkim w jednostkach średnich i małych) i były to podmioty działające w zdecydowanej większości w sektorze prywatnym.

W 2009r. liczba nowo tworzonych miejsc pracy zwiększyła się (o prawie 8%) i wzrost ten dotyczył jedynie jednostek małych, m.in. w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie.

Jednocześnie w woj. podlaskim zlikwidowano w 2009r. 8,6 tys. miejsc pracy.

Miejsca pracy nowo utworzone w woj. podlaskim stanowiły, podobnie jak w poprzednim roku, jedynie 1,9% ogółu wszystkich miejsc pracy, jakie powstały w 2009r. w Polsce (16 miejsce w skali kraju).

Nie wszystkie jednak nowo utworzone miejsca pracy zostały zagospodarowane. W końcu 2009r. pozostało jeszcze 270 miejsc nieobsadzonych, czyli 2,7% wszystkich nowo utworzonych w 2009r. miejsc pracy (w 2008r. do obsadzenia zostały 152 miejsca, tj. 1,6% nowo powstałych miejsc pracy). W 2009r. największe trudności ze znalezieniem pracowników miały jednostki z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, które w końcu roku miały nieobsadzonych 8,0% nowo utworzonych miejsc pracy w tej sekcji, jednostki zajmujące się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (6,0%), handlem; naprawą pojazdów samochodowych (5,4%), administrowaniem i działalnością wspierającą (4,4%).

1.4. PODSUMOWANIE

Podsumowując charakterystykę popytu na pracę w woj. podlaskim w 2009r., można stwierdzić, że:

- liczba pracujących w woj. podlaskim zmniejszyła się w ciągu roku o 1,4%, przede wszystkim w sektorze prywatnym (o 3,7%) oraz w jednostkach małych (o 14,0%),
- podobnie jak w poprzednim roku, najwięcej mieszkańców Podlasia pracowało w sektorze prywatnym, w jednostkach dużych, zatrudniających 50 pracowników i więcej i były to zakłady pracy prowadzące działalność w 3 sekcjach gospodarki: przetwórstwo przemysłowe, handel; naprawa pojazdów samochodowych i edukacja;
- w strukturze zatrudnienia największy odsetek stanowili specjaliści, pracujący przede wszystkim w sektorze publicznym i jednostkach dużych, następnie – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, zatrudnieni głównie w sektorze prywatnym i także w dużych jednostkach oraz technicy i inny średni personel i pracownicy biurowi, zatrudnieni w podobnym stopniu w obu sektorach własności i również w jednostkach dużych;
- w 2009r. zwiększyła się liczba nowo utworzonych miejsc pracy (o 7,8%), w większym stopniu w sektorze publicznym (o 17,0%) niż prywatnym (o 5,4%) oraz tylko w jednostkach małych (o 47,6%),
- najdynamiczniej funkcjonował więc w 2009r. sektor małych przedsiębiorstw, tutaj bowiem z jednej strony najwięcej pracowników zwolniono, a z drugiej powstało najwięcej nowo utworzonych miejsc pracy,
- najwięcej (50%) wolnych miejsc pracy powstało w podmiotach działających w dwóch sekcjach: przetwórstwo przemysłowe i handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz w budownictwie (12%),
- 2,7% wszystkich nowo utworzonych w 2009r. miejsc pracy pozostawało w końcu roku nieobsadzonych; największe trudności ze znalezieniem pracowników miały jednostki administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych, które w końcu roku miały nieobsadzonych 8,0% nowo utworzonych miejsc pracy w tej sekcji, firmy zajmujące się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (6,0%), handlem; naprawą pojazdów samochodowych (5,4%), administrowaniem i działalnością wspierającą (4,4%).
- w woj. podlaskim powstało w 2009 roku jedynie 1,9% ogółu miejsc pracy w Polsce (16 pozycja wśród województw).

II. ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH I WYŻSZYCH WOJ. PODLASKIEGO

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, ich liczebność i struktura, są, obok pracujących i bezrobotnych, jedną ze składowych podażyowej strony rynku pracy, wpływających na wielkość i kształt zasobów pracy występujących na rynku pracy. Populacja ta, podlegając procesom demograficznym oraz dokonując wyboru kierunku i poziomu kształcenia, dynamicznie wpływa na kierunek rozwoju zasobów pracy województwa. Jednocześnie młodzi ludzie, dopiero wkraczający na rynek pracy są subpopulacją szczególnie wrażliwą na pogarszanie się sytuacji w gospodarce. Przedsiębiorcy w obliczu ograniczenia popytu na wytwarzane przez nich dobra lub usługi, ograniczają koszty i nie przyjmują nowych pracowników, a zwłaszcza młodych osób bez doświadczenia, wymagających wdrożenia lub przyuczenia do pracy na danym stanowisku. Taka sytuacja miała miejsce w 2009r., kiedy to w grupie osób do 25 roku życia poziom bezrobocia zwiększył się o 4,9 tys. osób, tj. o 48,4% (przy ogólnym wzroście liczby bezrobotnych o 33,5%)⁴. Tendencję tę potwierdzają wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), zgodnie z którymi stopa bezrobocia rzeczywistego ludności w wieku 15-24 lata jest 2-krotnie wyższa niż ludności ogółem (odpowiednio: 12,2% wobec 6,4% w 2009r.)⁵.

2.1 Struktura absolwentów kończących szkoły i rejestrujących się w urzędach pracy

W 2009 roku szkoły ponadgimnazjalne i wyższe zlokalizowane na terenie województwa podlaskiego ukończyło łącznie 30,9 tys. absolwentów. W porównaniu do poprzedniego roku liczba absolwentów zmniejszyła się o 2,4 tys. (o 7,1%).

W 2009r. zmniejszyła się zarówno liczba absolwentów szkół wyższych - o 1882 osoby, tj. o 13,5%, jak i szkół ponadgimnazjalnych – 493 osoby, tj. o 2,5%. Największy spadek dotyczył liczby absolwentów liceów profilowanych – o 775 osób, tj. o 34,7% oraz absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – o 48 osób, tj. o

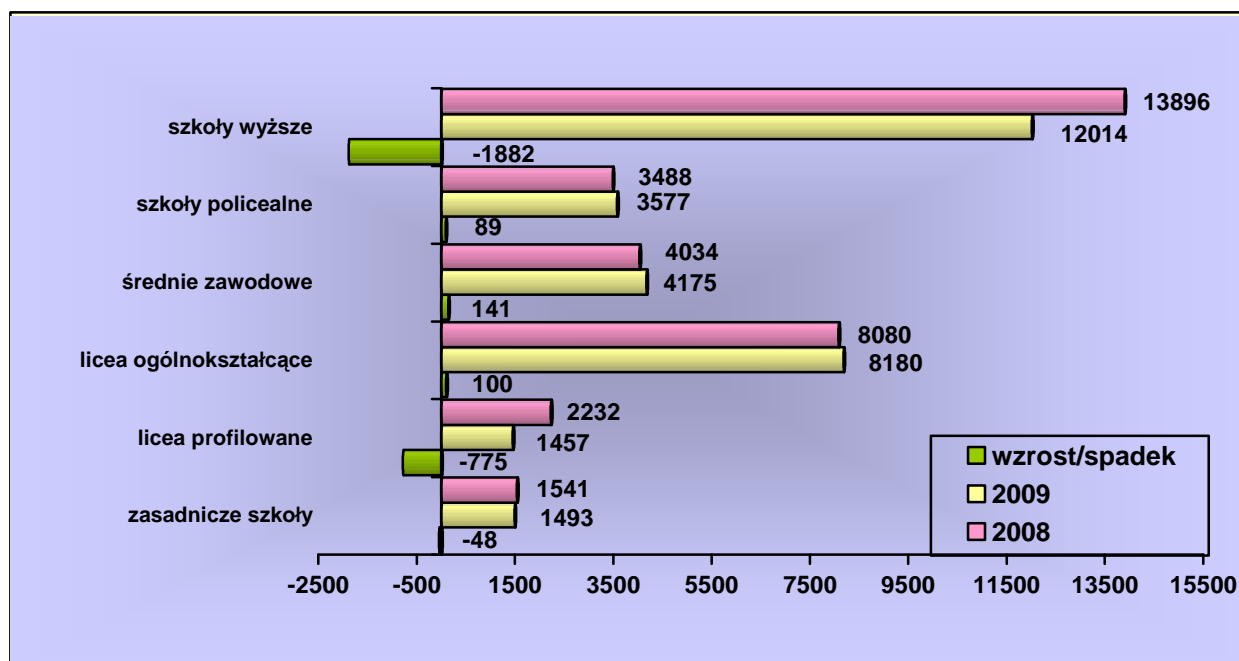
⁴ Dane własne WUP w Białymstoku

⁵ *Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w województwie podlaskim w 2009r.* Urząd Statystyczny w Białymstoku

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

3,1%. Zwiększyła się natomiast liczba absolwentów szkół policealnych - o 89 osób, tj. o 2,6%, absolwentów średnich szkół zawodowych – o 141 osób, tj. o 3,5% oraz absolwentów liceów ogólnokształcących – o 100 osób, tj. o 1,2%.

Wykres 1. Absolwenci, którzy ukończyli szkoły ponadgimnazjalne i wyższe woj. podlaskiego w latach 2008-2009

Dane: obliczenia własne na podstawie *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2007/2008*, *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2008/2009*, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2008, 2009

Zarówno uczelnie, jak i szkoły ponadgimnazjalne odczuły skutki wchodzenia roczników niżej w wiek aktywności edukacyjnej. Dane pokazują, że w 2009r. nastąpił dalszy spadek liczby osób w wieku poniżej 18 lat; stanowiły one 19,2% ogólnej populacji mieszkańców woj. podlaskiego wobec 19,7% w 2008r. Również coraz mniej liczne roczniki osiemnastolatków wkraczają w wiek produkcyjny. W 2008r. było ich 18,7 tys., a w 2009r. – tylko 18,3%⁶.

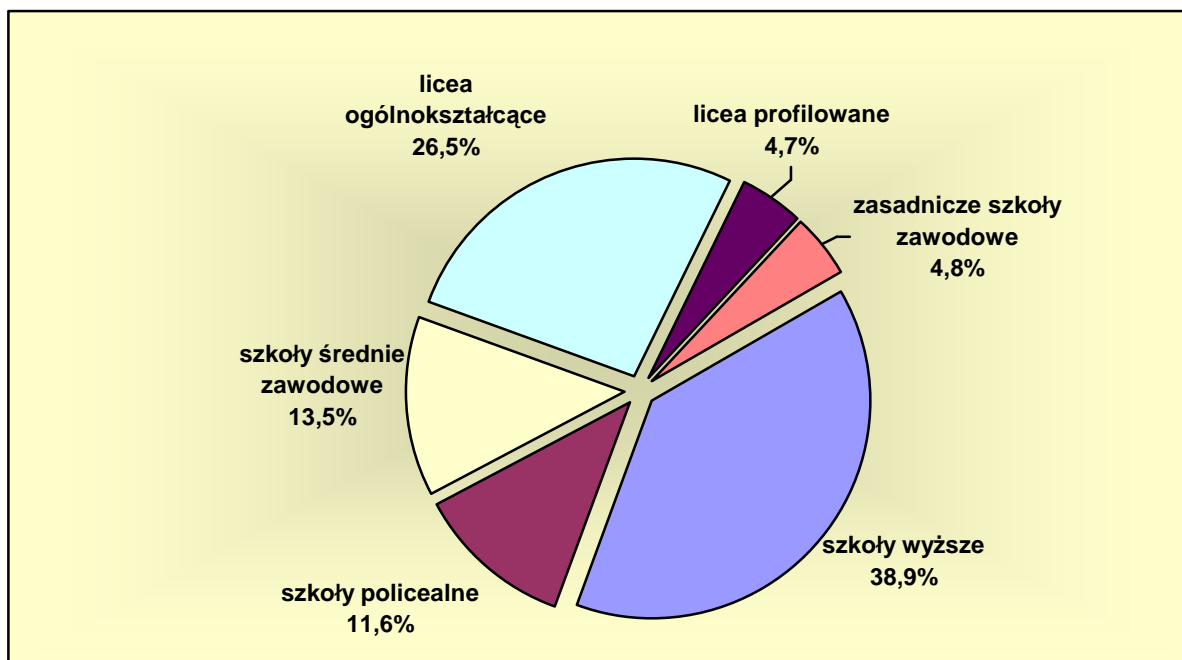
Mimo spadku liczby osób kończących szkoły w 2009r., znacznie wzrosła liczba bezrobotnych absolwentów rejestrujących się w urzędach pracy, co było efektem pogorszenia sytuacji na rynku pracy związanej z kryzysem gospodarczym i finansowym. W końcu 2009r. w ewidencji urzędów pracy było 4,3 tys. bezrobotnych absolwentów, tj. o 47,9% (o 1,4 tys.) więcej niż przed rokiem. Na podobnym poziomie od-

⁶ *Ludność w województwie podlaskim w 2009r.*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2010, s.9

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

notowano wzrost liczby bezrobotnej młodzieży do 25 roku życia. W grupie tej największy wzrost dotyczył osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (+56,5%) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (+55,5%). Tak więc trudną sytuację świeżo upieczonych absolwentów potęguje sytuacja, w której muszą oni konkurować o miejsca pracy z pozostający bez pracy osobami, które ukończyły szkoły 1-2 lata temu.

Wykres 2. Struktura absolwentów kończących szkoły w 2009 roku w woj. podlaskim wg typów szkół

W strukturze absolwentów podlaskich szkół (wykres poniżej) największy, 38,9%-udział, mieli absolwenci szkół wyższych działających na terenie woj. podlaskiego. Następne 26,5% stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących, dalsze 13,5% - absolwenci szkół średnich zawodowych. Najmniejszy procent to absolwenci zasadniczych szkół zawodowych – 4,8% i odsetek ten w porównaniu do poprzedniego roku zwiększył się o 0,1 punktu proc. oraz absolwenci liceów profilowanych – 4,7% (spadek udziału o aż 2 pkt proc.).

Najpopularniejsze zawody podlaskich absolwentów z 2009r. przedstawia poniższe zestawienie.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)

Tab. 6 Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych woj. podlaskiego w 2009r. wg poziomu wykształcenia

Wykształcenie/zawody	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2009r.	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu 2009r.	Przewidywani absolwenci w 2010r.	(3):(2) w %
1	2	3	4	5
Wyższe, w tym najwięcej absolwentów w zawodach:				
Specjalista administracji publicznej	1302	92	bd	7,1
Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	1253	125	bd	10,0
Pedagog	1091	71	bd	6,5
Ekonomista	803	72	bd	9,0
Specjalista do spraw integracji europejskiej	629	25	bd	4,0
Pielęgniarka	557	11	bd	2,0
Pozostali informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani	451	22	bd	4,9
Filolog – filologia obcojęzyczna/ nauczyciel jęz. obcego	421	70	bd	16,6
Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	419	36	bd	8,6
Inżynier rolnictwa	327	39	bd	11,9
Prawnik	306	63	bd	20,6
Policealne i średnie zawodowe, w tym najwięcej absolwentów w zawodach:				
Technik rolnik	891	72	958	8,1
Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	776	121	728	15,6
Technik mechanik	690	119	689	17,2
Technik informatyk	619	53	839	8,6
Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	318	16	450	5,0
Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	313	39	348	12,5
Technik technologii żywności	309	39	288	12,6
Technik elektronik	253	26	197	10,3
Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	239	29	177	12,1
Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	235	8	222	3,4
Organizator agrobiznesu [zawód szkolny: Technik agrobiznesu]	224	23	258	10,3
Technik leśnik	220	4	207	1,8
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	207	35	241	16,9
Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	206	4	196	1,9

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)

Wykształcenie/zawody	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2009r.	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu 2009r.	Przewidywani absolwenci w 2010r.	(3):(2) w %
1	2	3	4	5
Licea ogólnokształcące i profilowane				
Bez zawodu	9637	1330	8939	13,8
Zasadnicze szkoły zawodowe, w tym najwięcej absolwentów w zawodach:				
Kucharz małej gastronomii	393	84	351	21,4
Mechanik pojazdów samochodowych	463	111	498	24,0
Fryzjer [zawód szkolny: Fryzjer]	185	32	192	17,3
Sprzedawca	147	88	157	59,9
Mechanik – operator pojazdów i maszyn roln.	123	15	127	12,2
Cukiernik	122	32	144	26,2
Piekarz	107	29	72	27,1
Elektromechanik pojazdów samochodowych	96	5	155	5,2
Murarz	67	16	110	23,9
Posadzkarz	63	9	45	14,3
Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	51	14	43	27,5

Dane: obliczenia własne na podstawie zestawień z <http://mz.praca.gov.pl> i Zał. 3 do MPIPS-01

Analiza powyższych danych pozwala na ocenę, które popularne kierunki kształcenia umożliwiają absolwentom znalezienie pracy, a po ukończeniu których mają oni problemy ze podjęciem zatrudnienia.

W 2009r. **szkoły wyższe** ukończyło 12014 absolwentów, tj. o 1882 osoby (o 13,5%) mniej niż w poprzednim roku. Natomiast w statystykach urzędów pracy w końcu 2009r. zarejestrowanych było 1294 bezrobotnych absolwentów z wyższym wykształceniem, tj. o 274 osoby (o 26,9%) więcej niż przed rokiem.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2009r. najwięcej absolwentów szkół wyższych ukończyło studia prawniczo-administracyjne oraz ekonomiczne (kierunki: ekonomia, zarządzanie, marketing). Nieodmiennie dużym zainteresowaniem cieszyły się również studia pedagogiczne i informatyczne, filologia obcojęzyczna oraz coraz częściej pielęgniarstwo. Odsetek absolwentów najpopularniejszych kierunków, którzy pozostawali bez pracy w końcu 2009r. wahał się od 2,0% w przypadku pielęgniarek i 4,9% - informatyków do 20,6% - absolwentów studiów prawniczych i 16,6% - filologów języka obcego.

Szkoły policealne i średnie zawodowe w woj. podlaskim ukończyło w 2009r. 7752 absolwentów, tj. o 230 osób (o 3,1%) więcej niż w poprzednim roku. Natomiast w urzędach pracy zarejestrowanych było w końcu roku 938 bezrobotnych absolwentów szkół policealnych i średnich zawodowych, tj. o 296 osób (o 46,1%) więcej niż w końcu 2008r.

W 2009r. najwięcej absolwentów szkół z tych poziomów kształcenia posiadało zawód technika rolnika - spośród których ponad 8% zarejestrowało się w urzędzie pracy jako bezrobotni, asystenta ekonomicznego – w końcu roku aż 15,6% z nich pozostawało bez pracy oraz technika mechanika - tu już odsetek bezrobotnych wyniósł 17,2%. Duże problemy ze znalezieniem pracy mieli też technicy żywienia i gospodarstwa domowego (16,9% z nich było zarejestrowanych jako bezrobotni).

Natomiast w stosunkowo dobrej sytuacji na rynku pracy byli technicy leśnicy (1,8% z nich to bezrobotni), technicy ochrony mienia i osób (1,9%), kosmetyczki (3,4%) oraz pracownicy administracyjni (5,0%).

Licea ogólnokształcące i profilowane, które również nie dają przygotowania zawodowego, ukończyło w 2009r. łącznie 9637 absolwentów, tj. o 675 osób (o 6,5%) mniej niż w poprzednim roku, co jest związane przede wszystkim ze spadkiem zainteresowania nauką w liceach profilowanych. Natomiast w grupie bezrobotnych „bez zawodu” zarejestrowanych w końcu 2009r. było 1330 absolwentów, tj. o 442 osoby (o 49,8%) więcej niż przed rokiem.

Na poziomie szkolnictwa zasadniczego zawodowego kształci się na Podlasiu, podobnie jak w całym kraju, najmniej osób. Liczba absolwentów kończących zasadnicze szkoły zawodowe wyniosła w 2009r. 1493 i było to mniej niż w poprzednim roku o 48 osób (o 3,1%). W urzędach pracy zarejestrowanych było w końcu 2009r. 502 bezrobotnych absolwentów szkół zasadniczych zawodowych, tj. o 165 (o 49,0%) więcej niż w końcu poprzedniego roku.

Najwięcej absolwentów zasadniczych szkół zawodowych posiadało zawody: kucharz małej gastronomii, mechanik samochodów osobowych, fryzjer oraz sprzedawca. Zawody te charakteryzują się wysokim odsetkiem bezrobotnych (odpowiednio: 21,4%, 24,0%, 17,3% oraz aż 59,9% w końcu 2009r.). Nie mieli natomiast problemów ze znalezieniem zatrudnienia absolwenci „zawodówek” w zawodach: monter

instalacji gazowych, tokarz, monter maszyn i urządzeń przemysłowych, ogrodnik, cieśla, tapicer (w tych zawodach nie było zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów).

2.2 Zawody absolwentów szkół a szanse na znalezienie zatrudnienia na podlaskim rynku pracy

Porównanie danych odnośnie liczby i zawodów absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych z odpowiednią liczbą i zawodami bezrobotnych absolwentów może stanowić pewną podstawę do opracowania diagnozy sytuacji w zakresie kształcenia w województwie, oceny jego skuteczności i zbieżności z potrzebami rynku pracy, a także do wskazania kierunków kształcenia, po ukończeniu których młodzież jest wyposażona w wiedzę i umiejętności adekwatne do rzeczywistych potrzeb regionalnej gospodarki i ma najmniejsze problemy ze znalezieniem zatrudnienia oraz takich kierunków, których absolwenci ze względu na posiadanie wiedzy nieatrakcyjnej dla lokalnych pracodawców mają problemy ze znalezieniem pracy w wyuczonym zawodzie, trafiają do rejestrów bezrobotnych i zmuszeni są do uzupełnienia wiedzy w trybie szkolnym lub pozaszkolnym bądź do całkowitej reorientacji zawodowej.

Należy też mieć na uwadze, że samo ukończenie danego typu szkoły i zdobycie konkretnego zawodu stanowi jedynie punkt wyjścia do znalezienia satysfakcjonującej pracy. Pracodawcy coraz częściej podkreślają znaczenie cech osobowościowych kandydatów do pracy (samodzielność, chęć doskonalenia się, umiejętność rozwiązywania problemów, kreatywność, komunikatywność), ale też wskazują jako pożądane u dobrego pracownika uczciwość, lojalność, pracowitość⁷.

Poniżej przedstawiono zestawienie zawodów absolwentów szkół ponadgimnazjalnych o największym odsetku osób trafiających do rejestrów bezrobotnych. Zestawienie obejmuje 43 zawody, reprezentowane przez co najmniej 50 absolwentów, kończących szkoły w 2009r., spośród których co najmniej 10% było zarejestrowanych w

⁷ Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji. *Analiza popytu i podaży pracy w województwie podlaskim w ujęciu regionalnym i lokalnym*, Podlaskie Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych, Białystok 2010, s.105

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

urzędach pracy woj. podlaskiego w końcu 2009r. jako bezrobotni. Analogiczny ranking sporządzony w 2008r. obejmował 34 zawody najbardziej zagrożone bezrobociem.

Tab. 7 Ranking zawodów absolwentów szkół ponadgimnazjalnych o największym odsetku rejestrujących się w urzędach pracy woj. podlaskiego w 2009r.*)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	w tym zarejestrowani w PUP jako bezrobotni w końcu 2009r.	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(5):(4) w %
1	2	3	4	5	6	7
1.	522107	Sprzedawca	147	88	157	59,9
2.	232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	326	31	bd	43,1
3.	512201	Kucharz	51	20	70	39,2
4.	221102	Biolog	59	17	bd	28,8
5.	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	51	14	43	27,5
6.	741203	Piekarz	107	29	72	27,1
7.	741201	Cukiernik	122	32	144	26,2
8.	241204-05	Specjaliści do spraw finansów/finansów i rachunkowości	147	38	bd	25,9
9.	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	463	111	498	24,0
10.	712102	Murarz	67	16	110	23,9
11.	214101	Architekt	64	15	bd	23,4
12.	241915	Specjalista ds organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turyst.	218	47	bd	21,6
13.	512202	Kucharz małej gastronomii	393	84	351	21,4
14.	222108	Specjalista ochrony środowiska	148	31	bd	20,9
15.	242904-90	Prawnik	306	63	bd	20,6
16.	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	112	23	145	20,5
17.	214506	Inżynier mechanik	227	43	bd	18,9
18.	214903	Inżynier automatyki i robotyki	60	11	bd	18,3
19.	244303	Filolog – filologia polska/nauczyciel jęz. polskiego	105	19	bd	18,1
20.	244202	Historyk	106	19	bd	17,9
21.	514102	Fryzjer [zawód szkolny: Fryzjer]	185	32	192	17,3
22.	311502	Technik mechanik	690	119	689	17,2
23.	321402	Technik żywienia i gospod. domowego	207	35	241	16,9
24.	341501	Handlowiec [z.szk: Technik handlowiec]	96	16	182	16,7
25.	244302	Filolog – filologia obcojęzyczna/nauczyciel jęz. obcego	421	70	bd	16,6
26.	244105	Socjolog	224	36	bd	16,1
27.	322401	Masażysta [z szk: Technik masażysta]	156	25	244	16,0
28.	244204	Politolog	138	22	bd	15,9
29.	322503	Technik weterynarii	88	14	69	15,9
30.	214401-02	Inżynier elektronik i telekomunikacji	95	15	bd	15,8
31.	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	776	121	728	15,6
32.	713203	Posadzkarz	63	9	45	14,3
33.	223912	Kosmetolog	117	16	bd	13,7
34.	311204	Technik budownictwa	169	23	224	13,6
35.	311911	Technik technologii drewna	89	12	98	13,5
36.	3213	Technik technologii żywności	309	39	288	12,6
37.	341404	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	313	39	348	12,5

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	w tym zarejestrowani w PUP jako bezrobotni w końcu 2009r.	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(5):(4) w %
1	2	3	4	5	6	7
38.	723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	123	15	127	12,2
39.	341403	Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	239	29	177	12,1
40.	222105	Inżynier rolnictwa	327	39	bd	11,9
41.	311401	Technik elektroniki	253	26	197	10,3
42.	341903	Organizator agrobiznesu [zawód szkolny: Technik agrobiznesu]	224	23	258	10,3
43.	241990	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	1253	125	bd	10,0

*) W tabeli przedstawiono wykaz zawodów, liczących minimum 50 absolwentów, spośród których co najmniej 10% pozostawało w rejestrach urzędów pracy w końcu 2009r., uporządkowany wg kol. 7

Jak wynika z powyższej tabeli, w 2009r. najbardziej narażeni na bezrobocie byli absolwenci w zawodach: sprzedawca (59,9% absolwentów pozostawało w rejestrach urzędów pracy w końcu 2009r.), nauczyciel wychowania fizycznego (43,1%), kucharz (39,2%), biolog (28,8%), rolnik (27,5%), piekarz (27,1%).

W części zawodów uwzględnionych w powyższym rankingu (w zestawieniu zaznaczonych kolorem) przewiduje się w przyszłym roku zwiększenie liczby absolwentów, w wyniku czego nadwyżka podaży pracy w tych zawodach będzie jeszcze wyższa. W największym stopniu dotyczyć to będzie: masażyistów (wzrost liczby absolwentów o kolejnych 88 osób), handlowców (wzrost o 86 osób), techników budownictwa (wzrost o 55 osób), murarzy (wzrost o 43 osoby). Ze względu na brak danych dotyczących przewidywanej liczby absolwentów szkół wyższych w 2010r., trudno określić rozmiary nadwyżki/ deficytu w następnym roku w tej grupie.

Należy też zauważyć, iż podobnie jak w poprzednim roku, 40% rankingu zawodów najbardziej zagrożonych bezrobociem stanowią zawody związane z ukończeniem studiów wyższych, zwłaszcza na kierunkach: humanistyczno-społecznych (politolog, socjolog, historyk), inżynierskich (inż. mechanik, inż. automatyki i robotyki), nauczycielskich (filolog jęz. obcego, nauczyciel w-f), ekonomicznych i zarządzania.

Obok zawodów, w których absolwenci mają problemy ze znalezieniem pracy, są również kierunki kształcenia, po ukończeniu których absolwenci szybko znajdują zatrudnienie. Poniżej przedstawiono ranking zawodów najmniej zagrożonych bezrobociem w woj. podlaskim w 2009r. Zawiera 25 zawodów liczących co najmniej 50 absolwentów kończących szkoły w 2009r., spośród których co najwyżej 5% było zarejestrowanych jako bezrobotni w końcu 2009r.

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Tab. 8 Ranking zawodów absolwentów szkół ponadgimnazjalnych o najniższym wskaźniku bezrobocia woj. podlaskiego w 2009r. *)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	w tym zarejestrowani w PUP jako bezrobotni w końcu 2009r.	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(5):(4) w %
1	2	3	4	5	6	7
1	2231	Lekarze	155	0	bd	0,0
2	233107	Nauczyciel muzyki w szkole podstawowej	129	0	83	0,0
3	347302	Muzyk	117	0	128	0,0
4	346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	84	0	150	0,0
5	223401	Farmaceuta	80	0	bd	0,0
6	2232	Lekarze dentyści	76	0	bd	0,0
7	223908	Specjalista ratownictwa medycznego	68	0	bd	0,0
8	222203	Specjalista dietetyk	61	0	bd	0,0
9	241203	Specjalista bankowości	245	2	bd	0,8
10	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	98	1	76	1,0
11	315202	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy [z. szk.: Technik bezpiecz. i higieny pracy]	83	1	191	1,2
12	241490	Pozostali specjaliści do spraw rynku nieruchomości	153	2	bd	1,3
13	321205	Technik leśnik	220	4	207	1,8
14	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [z. szk: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	206	4	196	1,9
15	224101	Pielęgniarka	557	11	bd	2,0
16	233108	Nauczyciel nauczania początkowego z wychowaniem przedszkolnym	98	2	bd	2,0
17	"235908"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	171	4	bd	2,3
18	514103	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	235	8	222	3,4
19	322905	Ratownik medyczny	196	7	297	3,6
20	232107	Nauczyciel informatyki/technologii informatycznej	54	2	bd	3,7
21	247902	Specjalista do spraw integracji europejskiej	629	25	bd	4
22	322601	Technik farmaceutyczny	74	3	103	4,1
23	321202	Technik architektury krajobrazu	69	3	83	4,3
24	213990	Pozostali informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani	451	22	bd	4,9
25	343101	Pracownik administracyjny [z. szk.: Technik administracji]	318	16	450	5

*) W tabeli przedstawiono wykaz zawodów, liczących minimum 50 absolwentów, spośród których co najwyżej 5% pozostawało w rejestrach urzędów pracy w końcu 2009r., uporządkowany wg kol. 7

Jako kierunki kształcenia w województwie podlaskim, po ukończeniu których jedynie nieliczni absolwenci trafiają do rejestrów bezrobotnych, szybciej znajdują oni zatrudnienie pewniej poruszają się po rynku pracy, można wskazać na poziomie szkolnictwa wyższego następujące kierunki:

- medyczne (lekarze, lekarze dentyści, specjaliści ratownictwa medycznego, pielęgniarki, farmaceuci, specjaliści dietetycy),
- ekonomiczne (specjaliści bankowości, specjalista do spraw integracji europejskiej, specjalista do spraw rynku nieruchomości),
- nauczycielskie (nauczyciel nauczania początkowego z wychowaniem przedszkolnym, nauczyciel muzyki, nauczyciel informatyki, wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych),
- informatyczne (częściowo).

Zawody związane ze szkolnictwem średniego szczebla, dające największe szanse na podjęcie zatrudnienia, to: technik administracji, inspektor bhp, pracownik ochrony mienia i osób, technik leśnik, technik farmaceutyczny, opiekun w domu pomocy społecznej, ratownik medyczny, kosmetyczka.

Zawody absolwentów szkół zasadniczych zawodowych nie zostały uwzględnione w powyższym rankingu ze względu na niewielkie liczebności.

2.3 PODSUMOWANIE

W 2009 roku nastąpił znaczny wzrost poziomu bezrobocia. Jedną z grup, która szczególnie dotkliwie odczuła skutki kryzysu gospodarczego i finansowego, byli ludzie młodzi, absolwenci stawiający pierwsze zawodowe kroki na rynku pracy. O ile ogólny poziom bezrobocia zwiększył się w analizowanym roku o 33,5%, to wśród młodzieży do 25 roku życia wzrost ten był znacznie wyższy i wyniósł 48%.

Coraz mniej liczne roczniki absolwentów opuszczają zarówno szkoły wyższe (spadek liczby absolwentów w 2009r. o 13,5%), jak i szkoły ponadgimnazjalne (spadek o 2,5%). Muszą oni jednak konkurować o miejsca pracy z osobami, które ukończyły szkoły 1-2 lata temu i do tej pory nie znalazły pracy na stałe.

W 2009r., **na poziomie szkolnictwa wyższego** na rynek pracy trafiło najwięcej absolwentów kierunków administracyjnych i ekonomicznych, tj. specjalistów administracji publicznej, ekonomistów, specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania oraz marketingu i handlu, specjalistów do spraw integracji europejskiej oraz

studiów pedagogicznych i pielęgniarskich. Podaż pracy na tym poziomie częściowo pokrywa się z potrzebami rynku pracy i problemów ze znalezieniem zatrudnienia nie mieli absolwenci uczelni medycznych (lekarze, lekarze dentyści, specjaliści ratownictwa medycznego, pielęgniarki, farmaceuci, specjaliści dietetycy), ekonomicznych (specjaliści bankowości, specjalista do spraw integracji europejskiej, specjalista do spraw rynku nieruchomości) , nauczycielskich (nauczyciel nauczania początkowego z wychowaniem przedszkolnym, nauczyciel muzyki, nauczyciel informatyki, wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz częściowo informatycznych. Coraz większe natomiast trudności ze znalezieniem pracy mieli absolwenci kierunków humanistycznych (kulturoznawcy, filolodzy języka obcego, bibliotekoznawcy, historycy), inżynierskich (architekci, inż. mechanik, inż. automatyki i robotyki), prawnicy, specjaliści ochrony środowiska.

Z kolei **na poziomie szkolnictwa policealnego i średniego zawodowego** szkoły opuściło najwięcej absolwentów w zawodach: technik rolnik, asystent ekonomiczny, technik mechanik, spośród których jedynie zawód technika rolnika odznacza się niższym procentem absolwentów rejestrujących się jako bezrobotni w urzędach pracy. Również zawód technika technologii żywności, technika mechanika, asystenta ekonomicznego są to w dużej mierze zawody nadwyżkowe. W dobrej sytuacji na rynku pracy są natomiast technicy leśnicy, pracownicy ochrony mienia i osób, kosmetyczki, pracownicy administracyjni.

Śród **absolwentów zasadniczych szkół zawodowych** kończących szkoły w 2009r. najwięcej było osób w zawodach: kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, sprzedawca. Absolwenci ci w dużym stopniu zasilili szeregi bezrobotnych (absolwenci w zawodzie sprzedawcy – nawet w 59,9%). Natomiast na tym poziomie wykształcenia w najlepszej sytuacji na rynku pracy są absolwenci w zawodach: monter instalacji gazowych, tokarz, monter maszyn i urządzeń przemysłowych, ogrodnik, cieśla, tapicer.

Opracowanie:
Marzanna Wasilewska
Wydział Badań i Analiz
WUP w Białymstoku

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)

ANEKS STATYSTYCZNY

Tablica 1. Absolwenci szkół i absolwenci zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni w końcu 2009r.

Kod zawodu	Nazwa zawodu/grupy zawodów	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2009	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(4):(3) w %
1	2	3	4	5	6
Wykształcenie wyższe					
211103	Fizyk	24	4	bd	16,7
211301	Chemik	40	8	bd	20,0
212102	Matematyk	51	4	bd	7,8
213903	Specjalista zastosowań informatyki	48	17	bd	35,4
213990	Pozostali informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani	451	22	bd	4,9
214101	Architekt	64	15	bd	23,4
214202-04	Inżynier budownictwa	265	19	bd	7,2
214211	Inżynier inżynierii środowiska	153	13	bd	8,5
214301	Inżynier elektryk	185	10	bd	5,4
214401-02	Inżynier elektronik i telekomunikacji	95	15	bd	15,8
214506	Inżynier mechanik	227	43	bd	18,9
214903	Inżynier automatyki i robotyki	60	11	bd	18,3
214908	Inżynier organizacji i planowania produkcji	37	5	bd	13,5
221102	Biolog	59	17	bd	28,8
222105	Inżynier rolnictwa	327	39	bd	11,9
222108	Specjalista ochrony środowiska	148	31	bd	20,9
222203	Specjalista dietetyk	61	0	bd	0,0
2231	Lekarze	155	0	bd	0,0
2232	Lekarze dentyści	76	0	bd	0,0
223401	Farmaceuta	80	0	bd	0,0
223901	Diagnosta laboratoryjny	68	6	bd	8,8
223903	Fizjoterapeuta	222	16	bd	7,2
223908	Specjalista ratownictwa medycznego	68	0	bd	0,0
223910	Specjalista zdrowia publicznego	149	11	bd	7,4
223912	Kosmetolog	117	16	bd	13,7
224101	Pielęgniarka	557	11	bd	2,0
224201	Położna	38	0	bd	0,0
232107	Nauczyciel informatyki/technologii informatycznej	54	2	bd	3,7
232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	254	31	bd	12,2
233108	Nauczyciel nauczania początkowego z wychowaniem przedszkolnym	98	2	bd	2,0

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)

Kod zawodu	Nazwa zawodu/grupy zawodów	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2009	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(4):(3) w %
1	2	3	4	5	6
"235908"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	171	4	bd	2,3
241102	Ekonomista	803	72	bd	9,0
241203	Specjalista bankowości	245	2	bd	0,8
241204-05	Specjaliści do spraw finansów/finansów i rachunkowości	147	38	bd	25,9
241490	Pozostali specjaliści do spraw rynku nieruchomości	153	2	bd	1,3
241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	419	36	bd	8,6
241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	218	47	bd	21,6
241990	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	1253	125	bd	10,0
242904-90	Prawnik	306	63	bd	20,6
243201	Bibliotekoznawca/specjalista informacji naukowej	12	5	bd	41,7
244103	Kulturoznawca	40	12	bd	30,0
244104	Pedagog	1091	71	bd	6,5
244105	Socjolog	224	36	bd	16,1
244202	Historyk	106	19	bd	17,9
244204	Politolog	138	22	bd	15,9
244302/ 232108	Filolog–filologia obcojęzyczna/ nauczyciel jęz. obcego	421	70	bd	16,6
244303/ 232109	Filolog – filologia polska/ nauczyciel jęz. polskiego	105	19	bd	18,1
247901	Specjalista administracji publicznej	1302	92	bd	7,1
247902	Specjalista do spraw integracji europejskiej	629	25	bd	4,0
Wykształcenie policealne i średnie zawodowe					
232108	Nauczyciel jęz. obcego	291	26	244	8,9
232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	72	31	59	43,1
233107	Nauczyciel muzyki w szkole podstawowej	129	0	83	0,0
234104	Nauczyciel upośledzonych umysłowo (oligofrenopeda-gog)	40	0	22	0,0
311104	Technik geodeta	45	2	58	4,4
311204	Technik budownictwa	169	23	224	13,6
311206	Technik drogownictwa	10	0	21	0,0
311208	Technik inżynierii środowiska i melioracji	26	2	26	7,7
311209	Technik ochrony środowiska	185	18	157	9,7
311210	Technik urządzeń sanitarnych	39	6	37	15,4
311302	Technik elektryk	134	7	110	5,2
311401	Technik elektronik	253	26	197	10,3
311403	Technik mechatronik	103	9	148	8,7

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)

Kod zawodu	Nazwa zawodu/grupy zawodów	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2009	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(4):(3) w %
1	2	3	4	5	6
311502	Technik mechanik	690	119	689	17,2
311503	Technik mechanizacji rolnictwa	112	23	145	20,5
311909	Technik poligraf	9	0	11	-
311911	Technik technologii drewna	89	12	98	13,5
311913	Technik technologii odzieży	25	16	21	64,0
312102	Technik informatyk	619	53	839	8,6
312202	Technik teleinformatyk	73	6	78	8,2
313104	Fotograf	3	0	0	0,0
313106	Fototechnik	18	1	12	5,6
315202	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy [zawód szkolny: Technik bezpieczeństwa i higieny pracy]	83	1	191	1,2
321202	Technik architektury krajobrazu	69	3	83	4,3
321203	Technik hodowca koni	22	5	22	22,7
321205	Technik leśnik	220	4	207	1,8
321206	Technik ogrodnik	14	4	6	28,6
321208	Technik rolnik	891	72	958	8,1
3213	Technik technologii żywności	309	39	288	12,6
321401	Dietetyk	24	11	17	45,8
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	207	35	241	16,9
322301	Asystentka stomatologiczna	23	1	63	4,3
322303	Technik dentystyczny	8	3	16	37,5
322401	Masażysta [zawód szkolny: Technik masażyста]	156	25	244	16,0
322404	Terapeuta zajęciowy	22	7	58	31,8
322503	Technik weterynarii	88	14	69	15,9
322601	Technik farmaceutyczny	74	3	103	4,1
322704	Technik elektroradiolog	24	5	23	20,8
322905	Ratownik medyczny	196	7	297	3,6
341401	Organizator obsługi turystycznej [zawód szkolny: Technik obsługi turystycznej]	72	7	74	9,7
341403	Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	239	29	177	12,1
341404	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	313	39	348	12,5
341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	96	16	182	16,7
341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	36	0	19	0,0
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	776	121	728	15,6
341903	Organizator agrobiznesu [zawód szkolny: Technik]	224	23	258	10,3

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)

Kod zawodu	Nazwa zawodu/grupy zawodów	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2009	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(4):(3) w %
1	2	3	4	5	6
	agrobiznesu]				
342201	Agent celny	0	0	61	-
342204	Spedytor [zawód szkolny: Technik spedytor]	42	1	19	2,4
342205	Technik logistyk	25	1	55	4,0
342901	Agent reklamowy [zawód szkolny: Technik organizacji reklamy]	13	0	59	0,0
343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	318	16	450	5,0
343104	Sekretarz asystent	0	0	48	-
346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	84	0	150	0,0
346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	98	1	76	1,0
347102	Plastyk	66	6	86	9,1
347104	Stylista	0	0	18	-
347105	Dekorator wnętrz	0	0	19	-
347301	Aktor scen muzycznych	4	0	4	0,0
347302	Muzyk	117	0	128	0,0
412102	Asystent rachunkowości [zawód szkolny: Technik rachunkowości]	34	1	47	2,9
419101	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	0	0	9	-
421301	Asystent usług pocztowych	4	1	17	25,0
512201	Kucharz	51	20	70	39,2
512302	Kelner	49	14	51	28,6
513102	Opiekunka dziecięca	25	3	33	12,0
514102	Fryzjer [zawód szkolny: Technik usług fryzjerskich]	158	8	240	5,1
514103	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	235	8	222	3,4
514108	Wizażystka	0	0	26	-
514402	Biomasażysta	0	0	25	-
515902	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	206	4	196	1,9
Wykształcenie średnie ogólnokształcące (licea ogólnokształcące i licea profilowane)					
000000	Bez zawodu	10066	1330	8939	13,6
Wykształcenie zasadnicze zawodowe					
512202	Kucharz małej gastronomii	393	84	351	21,4
514102	Fryzjer [zawód szkolny: Fryzjer]	185	32	192	17,3
522107	Sprzedawca	147	88	157	59,9
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	51	14	43	27,5
6211	Ogrodnik	12	0	18	0,0
711301	Kamieniarz	1	1	0	100,0
712102	Murarz	67	16	110	23,9
712202	Betoniarz zbrojarz	0	0	17	-
712301	Cieśla	10	0	17	0,0
713101	Dekarz	0	0	3	-
713203	Posadzkarz	63	9	45	14,3

**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w woj. podlaskim w 2009r.
– część II raportu (popyt na pracę i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych)**

Kod zawodu	Nazwa zawodu/grupy zawodów	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2009	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2009	Przewidywani absolwenci w roku 2010	(4):(3) w %
1	2	3	4	5	6
713602	Monter instalacji gazowych	35	0	45	0,0
713690	Pozostali monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	2	2	0	100,0
713901	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0	0	37	-
714103	Malarz – tapeciarz	4	2	6	50,0
714201	Lakiernik samochodowy	4	4	11	100,0
721303	Blacharz samochodowy	35	6	39	17,1
722204	Ślusarz	26	9	23	34,6
722290	Pozostali ślusarze i pokrewni	1	0	0	0,0
722304	Tokarz	31	0	49	0,0
723106	Mechanik pojazdów samochodowych	463	111	498	24,0
723306	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	123	15	127	12,2
724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	96	5	155	5,2
724201	Elektromonter [elektryk] zakładowy	17	5	0	29,4
724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	36	3	39	8,3
734501	Introligator galanteryjny	0	0	1	-
741104	Rzeźnik wędliniarz	42	11	43	26,2
741201	Cukiernik	122	32	144	26,2
741203	Piekarz	107	29	72	27,1
742204	Stolarz	48	13	85	27,1
743304	Krawiec	7	11	9	157,1
743702	Tapicer	6	0	0	0,0
828105	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	25	0	18	0,0